

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 17/2022-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Danielom Tarbajom, Zámocká 525/28, Stropkov, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Csp 199/2017 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Csp 199/2017 **boli porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a jej právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresný súd Prešov **je povinný** zaplatiť sťažovateľke primerané finančné zadostučinenie v sume **500 eur**, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Prešov **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **589,21 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 28. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej

lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Csp 199/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 17/2022 z 12. januára 2022 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľky v celom rozsahu na ďalšie konanie.

3. Zo sťažovateľkou predneseného skutkového stavu a z priložených dôkazov vyplýva, že v namietanom konaní má procesné postavenie žalobkyne a žalobou podanou 17. augusta 2017 sa v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“) domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia. Uplatňovaný nárok odvodzuje od predchádzajúceho rozhodnutia okresného súdu, ktorý rozsudkom č. k. 9 C 232/2014-41 z 21. septembra 2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 4 Co 57/2016-90 z 29. marca 2017 priznal sťažovateľke ako žalobkyni (so statusom spotrebiteľa, pozn.) nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia a zároveň určil, že zmluvná podmienka nachádzajúca sa v zmluve o poskytnutom spotrebiteľskom úvere je v dôsledku neprijateľnosti neplatná.

4. Pokiaľ ide o priebeh napadnutého konania, sťažovateľka uvádza, že žalovaná obchodná spoločnosť sa k podanej žalobe vyjadrila, predmetné vyjadrenie jej bolo doručené 20. októbra 2017 a s poukazom na zásadu rýchlosti a hospodárnosti konania svoju repliku už súdu prvej inštancie nepredložila. V tejto súvislosti akcentovala, že všetky skutkové a právne okolnosti uviedla už v podanej žalobe a mala ich v úmysle prezentovať všeobecnému súdu osobne na súdnom pojednávaní. Z dôvodu pretrvávajúcej nečinnosti okresného súdu adresovala predsedovi súdu sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podpredseda okresného súdu sťažovateľke písomnosťou označenou ako „*Sťažnosť na neodôvodnené prietahy a nečinnosť v konaniach v senáte 13Csp – odpoveď*“ č. k. Spr 2248/2021 z 1. júla 2021 oznámil, že v namietanom konaní súd postupoval v súlade s § 167 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a v prejednávanej právnej veci sa v zmysle zásady hospodárnosti konania pripravuje vydanie súdneho rozhodnutia bez nariadenia súdneho pojednávania. Napriek konštatovaniu okresného súdu nebolo sťažovateľke ku dňu podania ústavnej sťažnosti doručené žiadne meritórne rozhodnutie a rovnako sa neuskutočnil ani žiadny iný procesný úkon.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka namieta celkovú dĺžku trvania napadnutého konania, ktoré ku dňu podania ústavnej sťažnosti trvá takmer štyri roky bez toho, aby bolo vo veci meritórne rozhodnuté. S odkazom na rozhodovaciu prax ústavného súdu sťažovateľka poukazuje na účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a uvádza aj vlastné hodnotenie kritérií

uplatňovaných ústavným súdom pri posudzovaní priet'ahov v konaní. Podľa sťažovateľky predmet namietaného konania (bod 3 tohto nálezu, pozn.) nemožno hodnotiť ako skutkovo, procesne a ani právne zložité, a podanú žalobu koncipovala spôsobom, aby okresnému súdu predložila všetky relevantné podklady potrebné na rozhodnutie, čo napokon potvrdzuje aj odpoveď podpredsedu okresného súdu o plánovanom rozhodnutí bez nariadenia pojednávania (bod 4 tohto nálezu, pozn.).

6. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka ďalej uviedla, že imanentným záujmom podanej žaloby bolo dosiahnuť funkcie primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa, a to v podobe sankčného a odradzujúceho účinku smerujúceho proti žalovanej obchodnej spoločnosti, ktorá opakovane porušuje práva spotrebiteľov. Súčasne zdôrazňuje, že v napadnutom konaní pociťuje výrazné stresové vypätie, a to nielen z dôvodu, že vystupuje v konaní pred orgánom súdnej moci, ale aj s prihliadnutím na jej postavenie, keďže iniciovala konanie proti ekonomicky, právne a spoločensky silnejšej protistrane, ako je ona sama. Na podklade uvedeného sťažovateľka rezultovala, že sa nachádza v stave dlhodobej právnej neistoty a s odkazom na judikatúru ústavného súdu odôvodnila výšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

7. Okresný súd v celom rozsahu odkázal na priložené stanovisko zákonného sudcu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zo 4. februára 2022, ktorý podanú ústavnú sťažnosť považuje za nedôvodnú a rozporuje tvrdenie sťažovateľky o absencii jej skúseností so súdnym konaním, pretože len podľa súdneho registra okresného súdu sťažovateľka bola, resp. je účastníkom viac ako päťdesiatich sporových súdnych konaní. Zákonný sudca ďalej poukázal na absolútnu nečinnosť právneho zástupcu sťažovateľky [REDAKOVANÉ], ktorý na predchádzajú výzvu okresného súde nereagoval (bod 4 tohto nálezu, pozn.) a ako advokát zastupuje množstvo klientov v obdobných veciach, pričom podáva len formulárové žaloby. V tejto súvislosti osobitne namieta aj správanie sťažovateľky, ktorá napriek odpovedi predsedu okresného súdu o príprave rozhodnutia (bod 4 tohto nálezu, pozn.), podala v prejednávanej veci 28. júla 2021 ústavnú sťažnosť, hoci už 31. augusta 2021 bol stanovený a 3. septembra 2021 aj na úradnej tabuli okresného súdu zverejnený oznam o verejnom vyhlásení rozsudku naplánovanom na 10. september 2021, keď okresný súd vyhlásil rozsudok a po jeho doručení sporovým stranám konania nadobudol 12. novembra 2021 právoplatnosť. V konklúzii uvedeného sa zákonný sudca domnieva, že účelom ústavnej sťažnosti nie je len dosiahnutie nápravy, ale aj zisku, s čím súvisí aj paušálne odôvodnenie požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré považuje za neprimerané, a to vzhľadom na predmet sporu a finančné zadosťučinenie priznané v napadnutom konaní [okresný súd rozsudkom č. k. 13 Csp 199/2017-43 z 10. septembra 2021 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 eur, pozn.]. V kontexte uvedeného zákonný sudca upozornil na nadmerný počet prejednávaných vecí, ako aj na protipandemické opatrenia súvisiace s ochorením COVID-19 a svoje zdravotné problémy spojené s operáciou, ktoré predĺžili dobu trvania všetkých súdnych konaní. Na podporu svojich argumentov zákonný sudca primerane odkázal na judikatúru európskych súdnych autorít vrátane rozhodovacej činnosti ústavného súdu

a v závere svojho vyjadrenia formuloval návrh, aby ústavný súd podanej ústavnej sťažnosti nevyhovel a v prípade, ak ústavný súd vysloví porušenie sťažovateľkou namietaných práv, aby jej primerané finančné zadostučinenie a náhradu trov konania pred ústavným súdom nepriznal.

III.2. Replika sťažovateľky:

8. Sťažovateľka trvá na dôvodnosti podanej ústavnej sťažnosti a poukazuje na nedostatok vyjadrenia zákonného sudcu, ktorý v jeho úvode spomína okrem sťažovateľky aj osobu [REDAKOVANÉ], a preto jej nie je úplne zrejmé, akej osoby sa vyjadrenie týka. Odhliadnuc od uvedeného, poukazuje na povahu spotrebiteľských konaní ako sporov s ochranou slabšej strany a naďalej vyjadruje presvedčenie, že predmet napadnutého konania nie je skutkovo a ani právne zložitý. Pokiaľ okresný súd vo veci zvolil postup podľa § 297 CSP a rozhodol bez nariadenia pojednávania, potom je podľa sťažovateľky potrebné ozrejmiť okolnosti, ktoré okresnému bránili v prejednávanej veci rozhodnúť skôr. S odkazom na judikatúru ústavného súdu, ako aj ročné štatistické výkazy sudcov Slovenskej republiky zverejnených na webovej stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky sťažovateľka oponuje aj tvrdeniam zákonného sudcu o pracovnej vyťaženi a protipandemických opatreniach brániacich skoršiemu prejednaníu predmetu napadnutého konania. Sťažovateľka rovnako zotrvala na svojich tvrdeniach odôvodňujúcich priznanie primeraného finančného zadostučinenia, ako aj náhrady trov konania pred ústavným súdom a ich nepriznanie by považovala za zásah do jej majetkových práv.

9. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania vrátane ich príloh a súdneho spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote je založená na tvrdení, že k porušeniu týchto práv došlo nečinnosťou okresného súdu v napadnutom konaní.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

12. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

13. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa sporová strana obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Táto povinnosť súdu je podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) a s judikatúrou ESLP (rozsudok ESLP vo veci Frydlender v. Francúzsko z 27. júna. 2000, sťažnosť č. 30979/96) zohľadňuje v rámci okolností konkrétneho prípadu tri základné kritériá, ktorými sú (1) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (rozsudok ESLP vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko, m. m. II. ÚS 32/02, III. ÚS 241/2017, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií preto ústavný súd posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

16. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd na podklade tvrdení sťažovateľky, ako aj z obsahu predloženého súdneho spisu dospel k záveru, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o priznaní primeraného finančného zadost'uchinenia uplatneného sťažovateľkou podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. Predmetná agenda tvorí bežnú a pravidelnú rozhodovaciu prax všeobecných súdov, preto dĺžka namietaného konania nie je závislá od právnej či skutkovej náročnosti prerokovávanej veci. Absenciu náročnosti napadnutého konania napokon verifikuje aj postup okresného súdu, ktorý v prejednávanej veci rozhodol bez nariadenia súdneho pojednávania (§ 297 CSP).

17. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľky. Ústavný súd z obsahu zapožičaného spisu okresného súdu nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by v súvislosti s doterajšou dĺžkou namietaného konania bolo možné pripísať na ťarchu sťažovateľky. Pokiaľ zákonný sudca vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti poukazoval na pasivitu sťažovateľky, ktorá žiadnym spôsobom nereagovala na výzvu okresného súdu a nevyjadrila sa k podaniu žalovanej zo 14. augusta 2017, v dôsledku čoho okresný súd uprednostnil pri vybavovaní vecí „aktívnych“ účastníkov (body 4 a 7 tohto nálezu, pozn.), ústavný súd uvádza, že reagovať na vyjadrenie žalovanej strany replikou je právom žalobcu, a nie jeho povinnosťou, čo vyplýva tak z gramatického výkladu § 167 ods. 3 CSP (porovnaj dikciu „*umožní mu*“), ako aj z celkového charakteru tohto procesného inštitútu. Ak sa sťažovateľka nepovažovala za potrebné k podaniu žalovanej vyjadriť, nemožno ju za to sankcionovať. Využitie procesných prostriedkov je totiž výlučne vecou strany sporu a súd limituje len v tom, že musí vyčkat' na uplynutie lehoty na vykonanie úkonu (obdobne III. ÚS 519/2021, I. ÚS 444/2021).

18. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní. Okresný súd v počiatočnej fáze napadnutého konania realizoval len nevyhnutné úkony spojené s podaním

žaloby sťažovateľky v zmysle § 167 CSP a po vydaní uznesenia podľa § 167 ods. 3 CSP z 13. októbra 2017 ostal bezdôvodne nečinný po dobu takmer štyroch rokov, pričom o pokračovaní v napadnutom konaní s právnym nástupcom žalovanej (oznámenie o právnom nástupníctve bolo okresnému súdu doručené 18. mája 2019, pozn.) rozhodol až uznesením č. k. 13 Csp 199/2017-34 z 31. augusta 2021 a o merite prejednávanej veci rozhodol rozsudkom č. k. 13 Csp 199/2017-43 z 10. septembra 2021, ktorým uložil žalovanej povinnosť zaplatiť sťažovateľke sumu 50 eur (výrok I), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II) a sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III).

19. Ústavný súd konštatuje, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom dosahujúcim ústavnoprávnu intenzitu, ktoré boli spôsobené absolútnou nečinnosťou okresného súdu. Časový rámec, v ktorom dospel okresný súd k meritórnemu rozhodnutiu s ohľadom na konštatovanú skutkovú a právnu nenáročnosť danej veci, nie je z ústavného hľadiska akceptovateľný.

20. K argumentácii okresného súdu týkajúcej sa existencie objektívnej skutočnosti (pandémia ochorenia COVID-19), ktorá bránila okresnému súdu v napadnutom konaní rozhodnúť, dáva ústavný súd do pozornosti, že samozrejme prihliada na túto skutočnosť (predmetné ústavný súd zohľadnil aj vo svojich niektorých predchádzajúcich rozhodnutiach, napr. vo veciach pod sp. zn. I. ÚS 504/2020, I. ÚS 550/2020, I. ÚS 42/2020, pozn.) a rovnako tak vníma aj prijaté právne opatrenia vrátane (i) zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov a (ii) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávania, hlavných pojednávania a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu v znení neskorších predpisov, ako aj celkovú spoločenskú situáciu v tomto období, ktoré mali nepochybne vplyv aj na priebeh napadnutého konania a pre okresný súd znamenali vytvorenie objektívnej prekážky, aby v sťažovateľkinej veci mohol vykonať pojednávanie a vo veci meritórne rozhodnúť. Avšak v okolnostiach danej veci musí ústavný súd zdôrazniť, že okresný súd do uvedenia týchto opatrení do praxe (ktoré sa týkajú určených období v rokoch 2020 a 2021, pozn.) mal dostatočný časový priestor (od augusta 2017, pozn.) na to, aby vykonal súdne pojednávanie, uplatnený nárok sťažovateľky prejednal a rozhodol. Zároveň z obsahu súdneho spisu nie je vizibilný žiadny úkon, ktorý by nasvedčoval zámeru okresného súdu nariadiť termín pojednávania bezprostredne po skončení obdobia prísnych protipandemických opatrení.

21. Pokiaľ ide o vyjadrenie zákonného sudcu, že na celkovú dĺžku napadnutého konania mal vplyv nadmerný počet pridelených vecí (bod 7 tohto nálezu, pozn.), predmetné tvrdenie síce možno vnímať ako objektívne, na strane druhej ústavný súd dáva do pozornosti, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezavádzajú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní (I. ÚS 3/2020, I. ÚS 363/2020). Ústavný súd neposudzuje, či ku zbytočným priet'ahom v konaní došlo v dôsledku nedostatočného personálneho obsadenia súdu a následného veľkého počtu vecí pripadajúcich na sudcu alebo v dôsledku subjektívnych príčin na strane sudcu a vedenia súdu. Ústava v čl. 48 ods. 2 totiž zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov

spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote (III. ÚS 694/2016, I. ÚS 271/2021).

22. S prihliadnutím aj na už prednesené skutočnosti ústavný súd uzatvára, že v prípade sťažovateľky nepochybne došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

V.

Prikázanie okresnému súdu konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

23. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov. Keďže z obsahu súdneho spisu vyplýva, že rozsudok okresného súdu nadobudol 12. novembra 2021 právoplatnosť a okresný súd rozhodol aj o náhrade trov konania (uznesenie okresného súdu č. k. 13 Csp 199/2017-64 zo 4. februára 2022, pozn.), ako aj o povinnosti žalovanej uhradiť súdny poplatok (uznesenie okresného súdu č. k. 13 Csp 199/2017-67 zo 4. februára 2022, pozn.), pričom ústavný súd vlastnou činnosťou zistil, že proti označeným uzneseniam súdu prvej inštancie nebola podaná sťažnosť, v okolnostiach danej veci stratilo opodstatnenie, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov [§ 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde]. Ústavný súd preto ústavnej sťažnosti v tejto časti nemohol vyhovieť (bod 4 výroku tohto nálezu).

24. Okrem vyslovenia porušenia svojich práv sťažovateľka v sťažnostnom návrhu požiadala, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 000 eur, a to vzhľadom na neúmernú dobu trvania napadnutého konania a pocit pretrvávajúcej právnej neistoty (bod 6 tohto nálezu, pozn.).

25. Prietahy či nečinnosť súdu v konaní sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah súdu voči základným ústavne zaručeným právam a slobodám. Z tejto fakticity vyplýva, že porušenie práva na primerané súdne konanie nemožno dodatočne napraviť. Možno zabrániť, aby nedošlo k ďalším prietahom (ústavným príkazom konať), ale už raz vzniknutý prietah odstrániť nemožno, možno len poskytnúť za porušenie tohto práva primerané finančné zadosťučinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

26. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

27. Berúc do úvahy najmä predmet konania vrátane výšky uplatneného a priznaného nároku (body 7 a 18 tohto nálezu, pozn.), jeho charakter, obdobie právnej neistoty sťažovateľky a všetky ostatné okolnosti jej prípadu, majú na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd považoval priznanie sumy 500 eur za primerané finančné zadosťučinenie

podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku tohto nálezu) a vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľky nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

28. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 589,21 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

29. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Priznal náhradu za tri právne úkony, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania, podanie ústavnej sťažnosti a vyjadrenie sťažovateľky k vyjadreniu okresného súdu. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2021 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 181,17 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 10,87 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 192,04 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2021, t. j. za dva úkony sumu 384,08 eur. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2022 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky predstavuje sumu 193,50 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 11,63 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 205,13 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2022.

30. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia (bod 3 výroku tohto nálezu) je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 28. apríla 2022

Miloš Maďar
predseda senátu